

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

ZİHİNSEL YETERSİZLİK VE KAYNAŞTIRMA

Ankara, 2017

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul / kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLAR İÇİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNİ DESTEKLEYİCİ ETKİNLİKLER VE ARAÇ GEREÇLER	3
1.1. Zihinsel Yetersizlik	3
1.1.1. Tanımı.....	3
1.2. Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Fark edilmesi	4
1.3. Zihinsel Yetersizliğe Neden Olan Etmenler	5
1.4. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Gelişimsel Özellikleri	5
UYGULAMA FAALİYETİ	9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	10
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	11
2. ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN 0-72 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNİ DESTEKLEYEN ETKİNLİKLER VE UYGUN ARAÇ VE GEREÇLER	11
2.1. Zihinsel Yetersizliği Olan 0-72 Aylık Çocuklar İçin Kaynaştırma Eğitiminin Yeri ve Önemi.....	11
2.2. Kaynaştırma Eğitimi Alan Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin Kullanılan Araç Gereçlerin Özellikleri.....	12
2.3. Kaynaştırma Eğitimi Alan Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Özelliklerine Uygun Etkinlikler	13
2.4. Kaynaştırma Eğitimi Alan Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklara Uygun Eğitim Ortamlarının Niteliği.....	17
UYGULAMA FAALİYETİ	19
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	20
MODÜL DEĞERLENDİRME	21
CEVAP ANAHTARLARI.....	22
KAYNAKÇA	23

AÇIKLAMALAR

ALAN	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
DAL	Erken Çocukluk Eğitimi
MODÜLÜN ADI	Zihinsel Yetersizlik ve Kaynaştırma
MODÜLÜN SÜRESİ	40/24
MODÜLÜN AMACI	Öğrenciye zihinsel yetersizliği olan çocukların özellikleri ve kaynaştırma eğitimine katılımlarını sağlamak ile ilgili bilgi ve beceriler kazandırmaktır.
MODÜLÜN ÖĞRENME KAZANIMLARI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zihinsel yetersizliği olan çocukların özelliklerini açıklayabileceksiniz. 2. Zihinsel yetersizliği olan 0-72 ay çocukları için kaynaştırma eğitimini destekleyen etkinlikleri ve uygun araç gereci seçebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	<p>Ortam: Sınıf, erken çocukluk eğitim kurumları, özel eğitim kurumları, rehberlik araştırma merkezleri, özel ve kamu kurum ve kuruluşları, atölye</p> <p>Donanım: Kaynak kitaplar, akıllı tahta, bilgisayar,projeksiyon,fotoğraflar,afiş,broşür,dergiler,uyarıcı pano,tepegöz,asetat,CD,bilgisayar donanımları televizyon legolar,puzzle örnekleri,beceri geliştirici araçlar,kavram kartları,kavram setleri,kavram kitapları,hafıza kartları,eğitici kitaplar</p>
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Bireysel öğrenme materyali içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrencimiz,

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin akranları ile birlikte aynı ortamlarda eğitim görmeleri, bağımsız yaşam becerilerini kazanmalarında önemli bir etkidir.

Kaynaştırma eğitimi özel eğitim alanında en sık kullanılan kavramdır. Özel gereksinimli bireylerin eğitim hizmetlerini yeterli biçimde alabilmeleri kaynaştırmanın başarısına bağlıdır. Kaynaştırma eğitimi başarıya ulaştıran etmenlerin içerisinde öğretim ortamı, etkinlikler ve araç gereçler önemli bir yer tutmaktadır.

Bu materyal zihinsel yetersizliği olan bireylerin sınıflandırılması, özellikleri ve zihinsel yetersizliği olan 0–72 aylık çocuklar için kaynaştırma eğitiminin yeri ve önemi hakkında bilgi edineceksiniz. Kaynaştırma eğitimi alan 0–72 aylık zihinsel yetersizliği olan çocuklara uygun eğitim ortamlarının özelliklerini öğreneceksiniz. 0–72 aylık çocukların eğitim ortamlarında kullanılacak etkinlik örneklerini sunabilecek ve uygun araç gereçleri seçebileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

ÖĞRENME KAZANIMI

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında zihinsel yetersizliği tanımlayabilecek, zihinsel yetersizliği sınıflandırılmasını yapabileceksiniz. Zihinsel problemlili çocukların nasıl fark edilebileceğini, zihinsel yetersizliğe neden olan etmenleri açıklayabilecek ve zihinsel yetersizliği olan çocukların gelişimsel özelliklerini anlatabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çeşitli dergi, kitap ve internet gibi kaynaklardan zihinsel yetersizliği olan çocukların gelişimsel özelliklerini araştırınız.
- Çevrenizde bulunan Rehberlik ve Araştırma Merkezini ziyaret ediniz. Tanılama amacıyla yönlendirilen çocukların merkezde tanılama sürecine hangi nedenlerle dâhil edildikleri araştırınız. Zihinsel yetersizlik tanısı aldıkları konusunda merkez çalışanları ve çocukların aileleriyle görüşerek bilgi toplayınız ve bu bilgileri bir rapor haline getiriniz.
- Araştırma raporunuzu görsellerle destekleyerek sınıfta arkadaşlarınıza sunarak paylaşınız.

1. ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLAR İÇİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNİ DESTEKLEYİCİ ETKİNLİKLER VE ARAÇ GEREÇLER

1.1. Zihinsel Yetersizlik

1.1.1. Tanımı

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde zihinsel yetersizlik; "Zihinsel işlevler bakımından ortalamanın iki standart sapma altında farklılık gösteren, buna bağlı olarak kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde eksiklikleri ya da sınırlılıkları olan, bu özellikleri 18 yaşından önceki gelişim döneminde ortaya çıkan ve özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyan bireydir." şeklinde tanımlanmıştır.

Zihinsel yetersizlik, bireyde zihinsel işlevler ve sosyal uyum becerilerinde 18 yaşından önceki gelişim dönemlerinde ortalamanın altında bir farklılığın ortaya çıkması durumudur.

Zihinsel yetersizliği olan bireyler özel eğitime gereksinim duyan bireyler arasında en yaygın olarak görülen gruptur. Bu grubun önemli bir bölümünü hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olanlar oluşturmaktadır.

- **Zihinsel yetersizlik dört grupta sınıflandırılmıştır:**
- **Hafif düzeyde zihinsel yetersizlik:** Bireyin, temel okuma-yazma ve sayma becerilerini kazanmasında ortaya çıkan gecikme durumudur. Özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine sınırlı düzeyde ihtiyaç duyarlar.
  - **Orta düzeyde zihinsel yetersizlik:** Bireyin gecikmeli bir konuşma ve dil gelişimi, sosyal duygusal ve davranış problemleri ile temel okuma yazma becerilerindeki gecikmedir.
  - **Ağır düzeyde zihinsel yetersizlik:** Bireyin ciddi şekilde konuşma ve dil gelişimi güçlüğü, sosyal duygusal ve temel öz bakım becerilerini öğrenmesinde ortaya çıkan gecikme durumudur. Yaşam boyu süren, yaşamın her alanında tutarlı ve yoğun özel eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyarlar.
  - **Çok ağır düzeyde zihinsel yetersizlik:** Ciddi biçimde zihinsel ve birden fazla yetersizlik nedeniyle bireyin eğitim-ğretim hizmetlerinden yararlanamama durumudur. Devamlı yardıma ve bakıma ihtiyaç duyarlar. Eğer uygun şekilde eğitilebilirlerse motor becerileri öz bakım ve konuşma becerileri geliştirilebilir. Çok yakın denetim ve koruma altında basit işleri yapabilirler.

1.2. Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Fark edilmesi

Zihinsel yetersizliği olan bireyin fark edilmesi erken eğitim hizmetlerinden yararlanılması açısından çok önemlidir. Zihinsel yetersizliği olan çocukların fark edilmesi öğretmenlerin ya da çocuğun anne-babasının eldeki kanıtlara dayanarak (dilde gecikme, algılama ve kavramsal gelişim problemleri gibi.) ocuğun akranlarından farklı olduğu yönünde belirtiler gösterdiğine ilişkin kaygılarını dile getirmesiyle başlar. Erken ocukluk döneminde zihinsel problemi olan çocuklar uzman kişilere ve kurumlara gönderilmeden önce fark edilmeli ve izlenmelidir. Bu nedenle tarama amaçlı değerlendirme çalışmalarına yer verilmelidir. Tarama sonrası zihinsel yetersizliği olabileceği düşünülen çocukların özel eğitime gereksinimi olup olmadığını belirlemek ve uygun bir programa yerleştirmek amaçıyla tanılama amaçlı değerlendirmeler gerçekleştirilmelidir. Tanılama amaçlı yapılan değerlendirme sürecinde uzmanlar tarafından standartlaştırılmış testler(Ankara Gelişim tarama envanteri, Stanford Binet zekâ leği v.b.) uygulanır.

Çocukların zel eğitime gereksinimi olup olmadığı, ne tür bir programdan yararlanacağı, hangi tür özel eğitim hizmetlerine katılacağı gibi kararların alınabilmesi için çeşitli ekip üyelerinin değerlendirme sürecine katılması gerekir. Okul personeli, anne-baba ve öğrenciler, okul destek personeli, motor gelişim personeli ve tıbbi personel bu ekibin üyelerini oluşturur.

1.3. Zihinsel Yetersizliğe Neden Olan Etmenler

Zihinsel yetersizliğin nedenlerini üç grupta ele alabiliriz.

- **Doğum öncesi nedenler:** Gebelik döneminde gebe kadının geçirdiği hastalıklar (kızamıkçık, frengi, toksoplazma gibi),gebenin beslenmesi, yaşı, kullandığı ilaçlar, sigara, alkol, uyuşturucu kullanımı, akraba evliliği, gebenin yaşadığı psikolojik sorunlar, gebelikte geçirilen kazalar, travmalar, kan uyuşmazlığı, çeşitli kalıtsal hastalıklar.
- **Doğum anı nedenleri:** Doğum sırasında geçirilen herhangi bir travma, doğum süresinin uzaması, doğumun steril olmayan ortamlarda yapılması, doğum sırasında kullanılan vakum, forseps gibi aletlerin kullanılması sırasında yaşanan problemler, bebeğin boynuna kordon dolanması, bebeğin doğum kanalında oksijensiz kalması, doğumun geç-erken ya da zor olması.
- **Doğum sonrası nedenler:** Doğum öncesinde ve anında herhangi bir sorun yaşanmasa da doğum sonrasında yaşanan bazı olaylar zihinsel yetersizliğe neden olabilir. Doğum sonrasında geçirilen hastalıklar (menenjit gibi), travmalar, zehirlenmeler, enfeksiyonlara maruz kalma, beslenme bozuklukları yetersiz çevre koşulları, çocuğun ihmal ve istismarı gibi nedenler zihinsel yetersizliğin oluşmasına neden olabilmektedir.

1.4. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Gelişimsel Özellikleri

- **Fiziksel ve psikomotor gelişim özellikleri:** Zihinsel yetersizliği olan çocuklar arasında hidrosefali, makrosefali ve down sendromlu çocuklarda belirgin fiziksel farklılıklar gözlenmektedir. Hidrosefali çocuklarda kafa normalden büyük, mikrosefali olan çocuklarda ise kafa normalden küçüktür. Down sendromlu çocuklarda gözler çekik, saçlar genellikle düz ve cansız, kulak daha aşağıda, burun basık, boyun kısa, dar damak yapısından dolayı dışarı taşan dil, dilin üzerinde yarıklar, el parmakları kısa, ve küt, el ayasındaki çizginin düz olması ve karşıdan karşıya geçer şekilde olması, ayak başparmaklarının ayrık olması gibi fiziksel görünümde farklılıklar gösterirler. Her insanda 23'ü anneden, 23'ü babadan olmak üzere 46 kromozom vardır. Down sendromunda kromozom sayısı 47'dir. Bunların dışında, zihinsel yetersizliği olan çocuklarda diş deformasyonlarına sıklıkla rastlanır. Yaşıtlarına göre oturma, emekleme, yürüme gibi becerileri daha geç kazanırlar. Büyük ve küçük kas becerilerinin kullanımında, el-göz koordinasyonu gerektiren becerilerde sıkıntı yaşayabilirler. İşitme ve görme ile ilgili problemlere sıklıkla rastlanabilir. Bağışıklık sistemleri zayıf olduğu için çok sık hasta olurlar.

Fotoğraf 1.1: Down sendromlu çocuk

Resim 1.1: Hidrosefali çocuk

- **Zihinsel gelişim özellikleri:** Dikkat süreleri oldukça kısadır ve dikkatlerini toplamakta zorlanırlar. Akademik kavramları geç ve güç öğrenirler. Kısa sürede öğrendiklerini unutabilirler. Genelleme yapmada, zaman kavramını öğrenmede zorlanırlar. Gelecek ile ilgilenmezler, şimdiki zamana odaklı yaşarlar. Okuma-yazma, matematik gibi akademik becerilerde güçlükler görülebilir. Kendi başlarına karar verme ve uygulamada zorluk çekerler. Problem çözmede ve mantıklı düşünmede zorlanabilirler.

- **Dil gelişimi özellikleri:** Bütün çocuklarda olduğu gibi zihinsel yetersizliği olan çocuklarda da dil gelişimi benzer şekilde ilerlemektedir. Fakat zihinsel yetersizliği olan çocuklar bu gelişim aşamalarında daha yavaş ilerlemektedirler. Araştırmalarda zihinsel yetersizliği olan çocukların dil gelişimi düzeylerinin zekâ yaşı düzeylerinden daha düşük olduğu bulunmuştur. Duygu ve düşüncelerini anlatmada problem yaşarlar ve buna bağlı saldırgan davranışlar gösterebilirler.

Konuşmaya ilişkin olarak sesin perdesi ve yüksekliği ile ilgili sorunlar, konuşma seslerinin üretilmesi ile ilgili olan sesletim (artikülasyon-boğumlanma) bozuklukları, konuşma hızı ve akıcılığı ile ilgili problemler de görülmektedir. Ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyde dil ve konuşma gelişimlerinde gecikme, ilk basamaklarda takılma, basmakalıp konuşma, eklemleme bozukluğu, ses bozukluğu, kekemelik yaygın şekilde görülmektedir.

- **Sosyal ve duygusal gelişim özellikleri:** Kişiler arası becerilerde zayıflık ve sosyal becerilerde yetersizlik görülür. Kendilerinden yaşça küçüklerle iletişim kurmayı ve oynamayı tercih ederler. Yakın arkadaşlık ve dostluk kurmada sıkıntıları vardır. Kısa süreli arkadaşlıkları o anki ihtiyaçlarına göredir. Lider olmak istemez ve sorumluluk almaktan kaçınırlar. Oyun ve toplum kurallarına uymada problem yaşarlar. Çoğu zaman bencildirler ve kendi istekleri ön plandadır. Kendilerine güvenleri azdır. Bağımsız hareket etmektен çekinirler. Yetişkin tarafından yönlendirilmeye gereksinim duyarlar.
- **Öz bakım becerilerinin gelişimi:** Hafif ve orta derecede zihinsel yetersizliği olan çocuklarda giyinme, soyunma, yemek yeme, kişisel temizliğini yapabilme ve tuvalet alışkanlığının kazandırılması mümkündür. Fakat ağır ve çok ağır zihinsel engelli çocuklarda öz bakım becerilerinde problemler yaşanabilir. Özellikle çok ağır zihinsel yetersizliği olan çocuklar bakıma muhtaçtırlar.

Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Gelişimsel Özellikleri

Hafif	Orta	Ağır	Çok ağır
Zihinsel yetersizliği olan çocukların %75-90'ı bu gruptadır.	%10-25'i bu gruptadır.	%10-25'i bu gruptadır.	%10-25'i bu gruptadır.
50-70 zekâ puanı	35-49 zekâ puanı	20-34 zekâ puanı	20 ve altında zekâ puanı
Bütün alanlarda yavaş gelişim	Özellikle konuşma olmak üzere fark edilir gecikme	Açık ve belirgin gecikme, geç yürüme	Bütün alanlarda belirgin gecikme
Fiziksel görünümde fark yoktur.	Bazı fiziksel farklılıklar gözlenebilir.	Fiziksel farklılıklar gözlenebilir.	Doğuşsal anomalilere sıklıkla rastlanır.
Pratik becerileri kazanabilir.	Temel iletişimi öğrenebilir.	Çok az veya hiç iletişim becerisi yoktur. Fakat bazı konuşmaları anlayabilir ve tepki verebilir.	Yakın desteğe muhtaçtır.
3-6.sınıfa kadar okuma ve matematik becerilerini öğrenebilir.	Sağlık ve güvenlik ile ilgili temel becerileri öğrenebilir.	Rutin tekrarlayıcı aktiviteleri öğrenebilir.	Sıklıkla bakıcıya bağımlıdır, öz bakımını yapamaz.
Sosyal olarak uyumludur.	Öz bakım gerçekleştirebilir ve kolay aktiviteler katılabilir.	Kolay öz bakım becerilerini öğrenebilir.	Fiziksel aktivite ve sosyal uyarıcılara tepki verebilir.
Sözel becerileri kazanır.	Yardımla görevini yerine getirebilir.	Yönlendirilmeye ve yardıma ihtiyaç duyar.	Basit tepkiler verebilir
Toplumla kaynaştırılabilir.	Bildiği yerlere kendisi gidebilir.	Güvenliği açısından yalnız bırakılması uygun değildir.	Yardımsız dışarı çıkamaz.

Şekil 1.1: Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Gelişimsel Özellikleri

UYGULAMA FAALİYETİ

Çeşitli kaynaklardan zihinsel yetersizliği olan çocukların bir gelişim alanına ilişkin gelişimsel özellikleri araştırınız. Araştırma sonuçlarınızı bir tabloda bir araya getiriniz. Oluşturduğunuz tabloyu sınıfınızda arkadaşlarınıza sunarak paylaşınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Bir gelişim alanı belirleyiniz.	➤ Hangi gelişim alanını belirlediğinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
➤ Zihinsel yetersizliği olan bireylerin belirlemiş olduğunuz gelişim alanına ilişkin özelliklerini araştırınız.	➤ Farklı kaynaklardan kapsamlı bir araştırma yapınız.
➤ Araştırma sonuçlarınızı bir tabloda yer alabilecek şekilde belirlemiş olduğunuz gelişim alanının başlığı altında bir araya getiriniz.	➤ Dikkatli ve objektif olunuz.
➤ Bir fon kartonu üzerinde tablonuzu çiziniz.	➤ Elde ettiğiniz bilgiler doğrultusunda tablonuzu oluşturunuz.
➤ Gelişim alanına ilişkin özellikleri tabloda alt alta yazınız.	➤ Dikkatli ve titiz olunuz.
➤ Hazırladığınız tabloyu sınıfınızda arkadaşlarınıza sunarak paylaşınız.	➤ Hazırladığınız tabloyu arkadaşlarınızla paylaşarak, yaptığınız çalışmayla ilgili değerlendirme yapmalarını isteyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında kazanımlarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Zihinsel yetersizliği olan bireyler özel gereksinimli bireyler içinde en seyrek görülen gruptur.
2. ( ) Hafif düzeyde zihinsel yetersizlik özel eğitim gerektirmeyen bir durumdur.
3. ( ) Zihinsel yetersizliği olan bireyler somut öğrenme yaşantılarına gereksinim duyarlar.
4. ( ) Hafif düzeyde zihinsel yetersizlik gösteren çocuklar 3–6. sınıfa kadar okuma ve matematik becerilerini öğrenebilir.
5. ( ) Ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyde dil ve konuşma gelişimlerinde gecikme, ilk basamaklarda takılma, basmakalıp konuşma, eklemleme bozukluğu, ses bozukluğu, kekemelik yaygın şekilde görülmektedir.
6. ( ) Erken çocukluk döneminde zihinsel problemi olan çocuklar uzman kişilere ve kurumlara gönderilmeden önce fark edilmeli ve izlenmelidir.
7. ( ) Zihinsel yetersizliği olan bireylerde sesin perdesi ve yüksekliği ile ilgili sorunlar görülebilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

ÖĞRENME KAZANIMI

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında zihinsel yetersizliği olan 0-72 aylık çocuklar için kaynaştırma eğitimini destekleyen etkinlikleri ve uygun araç gereci seçebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde zihinsel yetersizliği olan bireylerin kaynaştırma öğrencisi olarak devam ettiği anaokulu ve anasınıflarını araştırınız.
- Zihinsel yetersizliği olan bireylerin kaynaştırma öğrencisi olarak devam ettiği sınıfların öğretmenleriyle görüşerek sınıflarında gözlem yapmak için izin isteyiniz.
- Gözlem yapmanızı kabul eden öğretmenlerin sınıfında bir günlük eğitim zamanında gözlem yapınız.
- Öğretmenlerden kaynaştırma öğrencisi için kullandıkları etkinlikler ve gereçlerin özellikleri hakkında bilgi edininiz.
- Gözlem sonuçlarınızı görsellerle destekleyerek gözlem yaptığınız okuldaki kaynaştırma öğrencisine yönelik etkinlik ve araç –gereç örneklerini sınıfınızda arkadaşlarınıza sunarak paylaşınız.

2. ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN 0-72 AYLIK ÇOCUKLAR İÇİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNİ DESTEKLEYEN ETKİNLİKLER VE UYGUN ARAÇ VE GEREÇLER

2.1. Zihinsel Yetersizliği Olan 0–72 Aylık Çocuklar İçin Kaynaştırma Eğitiminin Yeri ve Önemi

Bütün çocukların eğitiminde olduğu gibi zihinsel yetersizliği olan çocukların eğitiminde de onların ileride başkalarına bağımlı olmadan yaşayabilmeleri kendi kendilerine yetebilmeleri ve toplumla bütünleşmeleri amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda zihinsel yetersizliği olan çocukların eğitiminde çocukların gelişimsel özelliklerine uygun en az kısıtlayıcı eğitim ortamı seçilmelidir.

Kaynaştırma eğitimi ortamı zihinsel yetersizliği olan çocukların normal gelişim gösteren akranları ile aynı ortamda eğitim almalarının gerçekleştirilmesinden dolayı en az kısıtlayıcı ortam olma özelliğine sahiptir. Kaynaştırma eğitimi yoluyla zihinsel yetersizliği olan çocukların normal gelişim gösteren akranlarıyla çalışmaları daha büyük başarılar için kendilerinde istek ve cesaret uyandırır. BEP aracılığı ile kapasite ve öğrenme hızına göre eğitim almaları sağlanır, özelliklerine uygun ortamdan dolayı uyum ve başarıları artar. Kendine güven, takdir edilme, işe yarama, cesaret, sorumluluk gibi sosyal değerleri gelişir, olumlu davranışları artar, yeni davranışlar kazanır ve eğitim programına ek olarak sosyal etkinlikler sayesinde öğrenmeleri gelişir.

2.2.Kaynaştırma Eğitimi Alan Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin Kullanılan Araç Gereçlerin Özellikleri

Bir kaynaştırma ortamında kullanılan araç ve gereçlerin seçimi ve kullanımı son derece önemlidir. Kitaplar, kavramların kazanılmasında yararlanılan somut nesnelere ve teknoloji ürünleri kaynaştırma eğitiminde kullanılan başlıca eğitim araç gereçleri arasında sayılabilir. Genel eğitimde ve günlük yaşamda kullanılan birçok araç gereç de zihinsel yetersizliği olan bireyin eğitim ihtiyaçlarına uygun biçimlerde uyarlanabilir ve eğitim aracı olarak kullanılabilir.

- **Kitaplar:** Sade bir dil, yaş ve gelişim düzeyine uygun resimleme özelliklerine sahip olması, içerik ve resimler arasında uyumun sağlanması 0-72 aylık zihinsel yetersizliği olan çocuklar için hazırlanan kitaplarda aranılan önemli niteliklerdir. Resimlerin gerçeğe mümkün olduğunca yakın ve abartısız olması kitaplarda ele alınan konu, kavram ve olayın çocuk tarafından somutlaştırılabilmesi ayrıca seçilen konularda insanlar arasındaki farklılıklara saygı, tarafsızlık, başkalarına karşı adil olma ve insan sevgisi açısından önemli olan konulara vurgu yapan türden kitaplara yer verilerek kitaplarda olaylar arasındaki zincirin iyi kurulması, mantıklı ilişkilerin kullanılması ve akıcılığın sağlanması son derece önemlidir.
- **Kavramların kazanılmasına yardımcı araç ve gereçler:** Soyut kavramları çocuğun günlük yaşantısıyla bağdaştırmak için somut nesnelere, kavram kartları, nesnelere modelleri, figürler, uyarıcı panolar, kuklalar, masa oyuncakları v.b araç gereçler kullanılabilir. Çocuğun gelişim düzeyine uygunluk, çeşitlilik, araçların, araçların nasıl kullanılacağına dair gerekli açıklamaların yapılması, cesaretlendirme, çocukların ne yaptıklarını bilip bilmediklerini anlamak için yaşadıklarını anlatmalarını sağlamak, yeterli deneyim kazandıktan sonra sorular ve ipuçları ile kavramların soyutlanmasına yardımcı olmak önemlidir.

- **Teknoloji:** Zihinsel yetersizliği olan çocukların eğitiminde davranışlarının sonunda sistemli dönüt aldıkları, küçük adımlarla ilerleyebildikleri ve çok sayıda alıştırmayı yapabildikleri bilgisayar programlarından yararlanılabilir. Günümüzde zihin yetersizliği olan çocukların da kullanabileceği birçok destekleyici teknoloji ürünü vardır.

Fotoğraf 2.1: Çocukların gelişim düzeyine uygun araç gereçler

Kaynaştırma eğitimi alan zihinsel yetersizliği olan çocuklar için kullanılan araç-gereçlerde öğrencinin bireysel özelliklerine uygun uyarlamalar mutlaka yapılmalıdır. Kullanılacak araç gereçlerin abartısız ve gerçeğe uygun olması da son derece önemlidir.

“Temelinde sevgi olan hiçbir eğitim başarısızlığa uğramaz.”PESTALLOZİ

2.3.Kaynaştırma Eğitimi Alan Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Özelliklerine Uygun Etkinlikler

Zihinsel yetersizliği olan çocuğun bireyselleştirilmiş eğitim programında saptanan amaçlara ulaşmasını sağlayacak etkinlikler hazırlanır ve uygulanır. Bu etkinliklerin bazıları bireysel olarak, bazıları ise grupla gerçekleştirilebilir. Bazı özel gereksinimli öğrenciler için yapılandırılmış etkinliklere gereksinim duyulabilir. Örneğin, çoğu çocuğun yapılandırılmamış ortamlarda edindikleri renk, şekil, vb. kavramların bazı zihin engelli çocuklara masa başında ve sistematik bir öğretim süreci izleyerek (örneğin, doğrudan öğretim yöntemini kullanarak) öğretilmesi gerekebilir.

Erken çocukluk döneminde kaynaştırmaya ilişkin ortaya çıkan problemlerden birisi özel gereksinimli çocukların yavaş öğrenmesi ya da öğrenememesidir. Öğretmenin de problemi bir konuyu anlatırken ya da bir etkinliği yaparken programı her çocuğun seviyesine göre ayarlayarak öğretim programını bireyselleştirememesidir. Fakat her çocuğun seviyesine göre de ayrı ayrı program yapmaları mümkün değildir. Ancak öğretmenin öğretim sırasında kullandığı malzemede değişiklik yapması, çocuğun etkinlik sırasında yerini değiştirmesi, öğrettiği konu ya da kavramı somutlaştırarak ve günlük hayatla ilişkilendirerek anlatması bu problemleri azaltacaktır.

0–72 aylık çocuklar için hazırlanan günlük akış planlarında yer alan etkinliklerde zihinsel yetersizliği olan çocukların bireysel özelliklerine uygun uyarlamalar yapılarak çeşitli uygulamalar gerçekleştirilir.

- **Erken çocukluk eğitimi programına uygun hazırlanmış ve bir zihinsel yetersizliği olan öğrenciye göre uyarlamalar yapılmış etkinlik örnekleri:**

- **BENİM OYUNUM**

Etkinlik Türü: Sanat ve Oyun (Bütünleştirilmiş Bireysel ve Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu (Ay): 48-66	
Kazanımlar ve göstergeleri	
Dil gelişimi Kazanım 5: Dili iletişim aracıyla kullanır. Göstergeleri: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sohbeta katılır. ▪ Konuşmak için sırasını bekler. Motor gelişim Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Malzemeleri keser. ▪ Malzemeleri yapıştırır. ▪ Çizgileri istenilen nitelikte çizer.	Öz bakım becerileri Kazanım 3: Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar. Göstergeleri: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ev/okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanır. ▪ Ev/okuldaki eşyaları toplar.
Öğrenme süreci	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Çocuklara masalarına geçmeleri söylenir. "Bugün sizlerle 'Benim Oyunum' adlı bir oyun oynayacağız. Bunun için önce çubuk kuklalarımızı yapmamız gerek." denir. ▪ İnce birer kartona çizilmiş farklı hayvanların resimleri, çubuklar ve bantlar çocuklara dağıtılır. ▪ Çocuklar resimlerini keserek kartondan çıkarır ve bantla bir çubuğa yapıştırırlar. ▪ Sınıfın perdeleri kapatılır. Bir gece lambası ya da fener açılır. ▪ Çocuklardan hayvan figürlerini hareket ettirerek ve konuşarak, taklitler yaparak doğaçlama bir oyun sergilemeleri istenir. ▪ Oyun bittikten sonra çocuklarla sohbet havasında konuşulur. ▪ Çocuklara birer otomatik el süpürgesi oldukları ve kulaklarına dokunulduğunda çalışmaya başlamaları gerektiği söylenir. "Süpürgeler müzik bitene kadar çalışmaya devam etsin. Sınıfımızı hep beraber toplayalım." denir. Sınıf çocuklarla birlikte toplanır. ▪ Müzik kapatılınca "Çocuklar süpürgelerimizin şarjı bitti. Diğer etkinliklerimizde tekrar kullanabilmek için onları uygun bir yere bırakalım da şarj olsunlar." denir.	
Materyaller	Kavramlar

Karton, kurşun kalem, makas, çubuk, yapıştırıcı bant	
Sözcükler	
Hayvanlar (Kedi, köpek, ördek, kurbağa, koyun vs.)	
Aile katılımı	
Uyarlama	Değerlendirme
Sınıfta zihinsel yetersizliği olan bir çocuk varsa, <ul style="list-style-type: none"> En basit düzeyde bir hayvan resmi verilerek çocuğun kesmesine fiziksel destekte bulunulur. Teşvik edici sözler söylenerek çocuğun etkinliğe olan ilgisi artırılmaya çalışılır. 	<ul style="list-style-type: none"> Canlandırma yaparken neler hissettiniz? Hayvanlar nasıl ses çıkarırdı hatırlatır mısın? Hangi hareketi yapardı? Nasıl sesler çıkarırlar? Önceden bu hayvanı tanıyor muydun? Çıkardığı sesleri biliyor muydun? Evinde beslediğin hayvanlar var mı?

- KÂĞIT KATLIYORUM**

Etkinlik Türü: Sanat (Bireysel ve Büyük Grup Etkinliği)

Yaş Grubu (Ay): 48-66	
Kazanımlar ve Göstergeleri	
Bilişsel Gelişim Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir. Göstergeleri: <ul style="list-style-type: none"> Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır. 	Motor Gelişim Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: <ul style="list-style-type: none"> Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri değişik şekillerde katlar.
Öğrenme Süreci	
<ul style="list-style-type: none"> Masalara yönlendirilen çocuklara kâğıttan köpek yapacakları söylenir. Önceden hazırlanmış kare şeklindeki el işi kâğıtları dağıtılır ve çocuklara yapılan örneği dikkatle izlemeleri söylenir. Kare el işi kâğıdı üçgen şeklinde katlanır sonra kenarlardan da katlanarak köpeğin kulakları oluşturulur. Çocuklardan ellerindeki kâğıtları örnekteki gibi katlamaları istenir. Oynar göz ya da düğme gibi malzemelerle köpekler süslenir. Katladıkları köpeklere birer isim vermeleri istenir. 	
Materyaller	Kavramlar

El işi kâğıdı, oynar göz ya da düğmeler	
Sözcükler	
Kâğıt katlama	
Aile Katılımı	
Ailelere, evde çocuğun gözlerini yumuşak bir fularla kapatıp önüne farklı nesnelere koyarak nesnelere dokunarak tahmin etmesini isteyen “tahmin oyunları” oynamaları önerilebilir.	
Uyarlama	Değerlendirme
<p>Sınıfta zihinsel yetersizliği olan bir çocuk varsa,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kısa ve net yönergeler verilerek elindeki kâğıdı katlamasına yardımcı olunur. Eğer sözel yönergelerle isteneni yerine getiremiyorsa fiziksel yardım sağlanarak çocuğun bekleneni gerçekleştirmesine destek olunur. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kâğıt katlayarak başka neler yapabiliriz? ▪ Katladığımız köpeğe ne isim verdiniz?

Fotoğraf 2.2: Sınıf ortamında uyarlamalar

2.4. Kaynaştırma Eğitimi Alan Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklara Uygun Eğitim Ortamlarının Niteliği

Kaynaştırma programlarının odak noktası, öğrencilerin çevreleri ile etkileşimleri olduğuna göre sınıf ortamlarının gözden geçirilmesi ve gerekli uyarlamaların yapılması önemlidir. Sınıf düzeni, öğrencilerin gruplandırma şekilleri, öğretim materyalleri ve öğretim yöntemleri zihinsel yetersizliği olan çocukların eğitim amaçlarına uygun olarak ele alınmalıdır.

- **Sınıf düzeni:** Sınıfın fiziksel özellikleri, sınıfta tekrarlanan etkinlikler, sınıfın iklimi, davranışların düzenlenmesi ve zamanın kullanılması konularını içerir.
  - **Fiziksel özellikler:** Sınıfın fiziksel özellikleri öğrencilerin etkinliklere dikkatlerini ve birbirleriyle etkileşimlerini etkiler. Sınıfın genel görünüşü, duvar, ışık ve depo kullanımı bilinçli yapılmalıdır. Duvarlara panolar asılabilir fakat zihinsel yetersizliği olan çocukların önemli dikkat problemleri olduğundan günlük akış içerisinde ele alınan amaçlara uygun olmayan uyarıcıların olmamasına özen gösterilmelidir. Uyarıcıların etkili olabilmesi açısından zamanında değiştirilmesi, yeniliklerin eklenmesi, renk ve parlaklık açısından abartıya kaçmadan dikkat çekici özelliklerinin artırılması ve yararlı olacakları sırada öne çıkartılmaları çok önemlidir. Işığın yeterli olması, dikkati arttıran diğer bir etkendir. Ayrıca sınıfta bulunan öğrenme merkezlerinin öğrenciler arasındaki etkileşimi artırıcı bir biçimde tasarlanmalı ve yeterli alana sahip olmalıdır. Sınıfta araç gereçlerin depolanması için bir depolama yerinin olması ve zihinsel yetersizliği olan öğrenciler öğretmenin yönlendirmesine gerek duymadan eğitim materyallerini alıp tekrar yerine yerleştirebilirler.
  - **Sınıfta program düzeninin sağlanması:** Sınıftaki uygulamalarda ve yapılan etkinliklerde belli bir sıra düzeni korunuyorsa öğrenciler nasıl davranacakları konusunda şaşırılmaz ve zaman kaybı olmaz. Rutin etkinlikleri ve sınıf içinde bazı uygulamaları başlatırken sınıf düzenini sağlamak için uyarıcı nitelikte şarkı, şiir ve tekerlemeler kullanılabilir.
  - **Sınıf iklimi:** Öğretmenin kendini ifade etme zorluğu olan öğrencinin en ufak bir girişimini dikkate alması çok önemlidir. Öğretmenin sınıfta işbirliğini artırıcı yöntemleri seçmesi, pekiştirmeyi nasıl kullandığı öğrencilerin birbirleriyle etkileşimini de etkiler. Her öğrencinin kendine özgü bir değer olduğuna inanan öğretmen, öğrencileri birbirleriyle karşılaştırmayacaktır. Öğretmenin eğitimin ilkelerine uygun tutum içinde olması onlara sevgiyle yaklaşması, kaynaştırma ortamlarının sağlıklı olmasını sağlayacaktır.
  - **Davranışların düzenlenmesi:** Sınıf kurallarının belirlenmesi, kurallara uyulup uyulmadığının takip edilmesi ve öğrencilerin güdülenmesi

davranışların düzenlenmesinde etkili olan faktörlerdir. Sınıf düzenini sağlamak için mutlaka kurallar oluşturulmalıdır. Kural sayısının fazla olması akılda tutmayı zorlaştırdığından önemli olan üç veya beş kural yeterlidir.”Birer birer konuşalım, oyundan sonra oyuncakları dolaba koyalım.” gibi ifadeler yeterlidir. Kuralların sınıf panosunda resimlerle yer alması bellekte korunmasına yardımcı olacaktır. Kuralların kısa ve öz olması, öğrenciler tarafından anlaşılmasını ve akılda tutulmasını sağlar. Olumsuz ifadeler yerine olumlu ifadelerin kullanılmasına özen gösterilmelidir.”Merdivenlerden koşmayın.” yerine, “Merdivenlerden yavaş inin.” denmesi öğrenci için daha yol göstericidir. Örnek davranışların film ve canlı dramatizasyonlarla izletilmesi, uygun davranış gösterildiğinde ödüllendirilmesi uygun davranışların arttırılmasında etkilidir. Öğrencilerin güdülenmesi davranışların düzenlenmesinde etkilidir. Olumlu pekiştirme, amaç oluşturma ve öğrencinin kendini kontrol etmesi güdülemede önemli rol oynar. Öğrencilerin güdülenmesinde ödül önemli bir pekiştiricidir. Ancak ödüllerin davranışlarla anlamlı ilişkisinin kurulmasında, etkili olup olmadığının saptanmasında ve verilme düzeninin ayarlanmasında çok dikkatli olunmalıdır.

- **Zamanı kullanma:** Kaynaştırma eğitiminde zamanın bilinçli bir şekilde kullanılması öğrenmeye daha fazla zaman ayırmaya ihtiyacı olan zihin yetersizliği olan çocuk açısından son derece önemlidir. Bir etkinlikten diğerine geçişte zaman kaybının önlenmesi için kural sistemi kullanılmalıdır.”Sessiz hareket edin, sandalyenizi sessiz taşıyın, dikkatli hareket edin.” gibi kurallar uygulanabilir.

- **Kaynaştırma sınıflarında öğrencileri gruplandırma:** Sınıfta öğrencilerin gereksinimlerine ve programın niteliğine göre değişik eğitim ortamları düzenlenir. Sınıf bütünüyle büyük grup şeklinde ele alınabilir. Çocuklar bazen de küçük grup çalışmalarına yönlendirilebilir. Öğrenciler kendi programlarına uygun bire bir eğitime alınabilir veya arkadaşların birbirini eğitmesine dayalı akran öğretimi uygulamaları gerçekleştirilebilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Çeşitli kaynak kitaplardan, dergilerden internet ve çevrenizde bulunan öğretmenlerden 0–72 aylık zihinsel yetersizliği olan çocukların kaynaştırma eğitiminde kullanılabilecek etkinlik uyarlamalarını araştırınız. Bulduğunuz etkinlik örneklerini bir dosya oluşturacak şekilde görsellerle ve araç gereç örnekleriyle destekleyerek bir araya getiriniz. Dosyayı sınıfınızdaki arkadaşlarınıza sunarak paylaşınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çeşitli kaynaklardan 0-72 aylık zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik etkinlikleri araştırınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dikkatli, objektif ve güvenilir olarak seçiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zihinsel yetersizliği olan çocuklara uygun etkinliklerin içinden dosyanıza koyacağınız etkinlikleri seçiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Etkinliğinizin çocuğun yaş ve gelişim seviyesine uygun olup olmadığına dikkat ediniz, objektif ve güvenilir olarak seçiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Seçtiğiniz etkinliklerin uygulanmasında kullanılacak araç gereçleri belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araç gereciniz çocuğun yaş ve gelişim seviyesine uygun olmalı etkinliğinizin amacına hizmet etmelidir Dikkatli, objektif ve güvenilir olarak seçiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Etkinlik örneklerinizi ve araç gereçlerinizi bir araya getirerek bir dosyada toplayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dikkatli ve titiz olunuz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hazırlamış olduğunuz dosyayı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Etkinliğinizi arkadaşlarınızla ve öğretmenlerinizle paylaşarak, yaptığınız çalışmayla ilgili değerlendirme yapmalarını isteyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazanımlarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

1. ....düzeyde zihinsel yetersizlik; bireyin,temel okuma-yazma ve sayma becerilerini kazanmasında ortaya çıkan gecikme durumudur.
2. ....amaçlı yapılan değerlendirme sürecinde uzmanlar tarafından standartlaştırılmış testler(Ankara Gelişim Tarama Envanteri, Stanford Binet zeka ölçeği v.b.) uygulanır.
3. Toksoplazma, zihinsel yetersizliğin.....nedenlerindedir.
4. Down sendromunda kromozom sayısı .....dir.
5. Zihinsel yetersizliği olan çocukların eğitiminde çocukların gelişimsel özelliklerine uygun .....eğitim ortamı seçilmelidir.
6. 0-72 aylık çocuklar için hazırlanan günlük akış planlarında yer alan etkinliklerde zihinsel yetersizliği olan çocukların bireysel özelliklerine uygun.....yapılır.
7. 7.Kaynaştırma sınıflarında arkadaşların birbirini eğitmesine dayalı ..... uygulamaları gerçekleştirilebilir
8. Bir etkinlikten diğerine geçişte zaman kaybının önlenmesi için.....kullanılmalıdır.
9. Kuralların .....olması, öğrenciler tarafından anlaşılmasını ve akılda tutulmasını sağlar.
10. ....sınıfın fiziksel özellikleri, sınıfta tekrarlanan etkinlikler,sınıfın iklimi,davranışların düzenlenmesi ve zamanın kullanılması konularını içerir.

DEĞERLENDİRME:

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise ‘‘Modül Değerlendirme’’ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

KONTROL LİSTESİ

Bu modül kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığımız becerileri “**Evet**”, kazanamadığımız becerileri “ **Hayır**” kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1.	Zihinsel yetersizliklerle ilgili çeşitli kaynaklardan araştırma yaptınız mı?		
2.	Zihinsel yetersizliği olan bir öğrencinin devam ettiği bir sınıfta gözlem yaptınız mı?		
3.	Etkinlik örneklerinden oluşan bir dosya hazırladınız mı?		
4.	Etkinliklerde kullanacağınız araç-gereç örneklerini hazırladınız mı?		
5.	Yaptığınız hazırlıkları sınıfınızda arkadaşlarınıza sunarak paylaştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda ‘Hayır’ şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız ‘Evet’ ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Yanlış
2	Yanlış
3	Doğru
4	Doğru
5	Doğru
6	Doğru
7	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Hafif
2	Tanılama
3	Doğum
4	47
5	En az
6	Uyarlamalar
7	Akran
8	Kural sistemi
9	Kısa ve öz
10	Sınıf düzeni

KAYNAKÇA

- DERETARLA Ebru, **Okul öncesinde özel eğitim**, Kök Yayıncılık, 2008.
- CAVKAYTAR A.Diken, İ.H. **Özel Eğitime Giriş**. Kök Yayıncılık, 2006.
- ERİPEK S., **Zeka Geriliği Olan Çocuklar**, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2003.
- KULAKSIZOĞLU Adnan, **Farklı Gelişen Çocuklar**,Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 2003.
- KILIÇ A. Fatih, “**Okulöncesi Öğretmenlerinin Engelli Öğrencilerin Kaynaştırılmasına Yönelik Bilgilendirilmelerinin Kaynaşturmaya İlişkin Görüşlerinin Değişmesindeki Etkililiği**”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi , Burdur, 2011.
- KIRKBIYIK M.Erkan,”**Özel Eğitim Değerlendirme Kurulunda Görevli Rehber Öğretmenlerin Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama Sürecine İlişkin Görüşleri**”,Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Yüksek Lisans Tezi,Uşak,2011
- BATU, S. **Kaynaştırma ve destek özel eğitim hizmetleri**. S. Eripek (Editör) **Özel Eğitim**. (1. Basım). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web Ofset Yayınları, 2002.